

การศึกษาสถานการณ์คุณภาพน้ำบริโภคในพื้นที่อ่อนไหวต่อการปนเปื้อน ปี 2559

Drinking water quality situation in potential contaminated area:
rubbish dumping grounds

ปาริชาติ สร้อยสูงเนิน
สำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ กรมอนามัย

การศึกษาสถานการณ์คุณภาพน้ำบริโภคในพื้นที่อ่อนไหวต่อการปนเปื้อนเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) พื้นที่ศึกษาเป็นพื้นที่อ่อนไหวต่อการปนเปื้อนน้ำบริโภค กรณีสถานที่ทิ้งขยะของชุมชน จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ ชุมชนในเทศบาลตำบลพัฒนานคร เทศบาลเมืองอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว และเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ข้อมูลที่ศึกษาประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปของพื้นที่ ข้อมูลพฤติกรรมการใช้น้ำของประชาชน ข้อมูลคุณภาพน้ำบริโภคในชุมชน เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ สสำรวจ และการเก็บตัวอย่างน้ำบริโภคตรวจทางห้องปฏิบัติการจำนวน 24 ตัวอย่าง ซึ่งตรวจวิเคราะห์ตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำบริโภคกรมอนามัย ปี พ.ศ. 2553

ผลการศึกษาพบว่า ข้อมูลทั่วไปของชุมชนและพื้นที่ที่ศึกษา พบว่า เทศบาลตำบลพัฒนานคร มีประชากร 6,068 คน ลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบสูง เทศบาลเมืองอรัญประเทศ มีประชากรประมาณ 86,191 คน ลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบและเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดมีประชากร 234,639 คน ลักษณะพื้นที่เป็นที่ลาดเท ประชากรข้อมูลจากการสำรวจพฤติกรรมการบริโภคน้ำของประชาชนพบว่า ประชากรที่ศึกษาทุกครัวเรือนในจังหวัดร้อยเอ็ดนิยมบริโภค(ดื่ม)น้ำฝน และจังหวัดสระแก้วนิยมบริโภค(ดื่ม)น้ำบรรจุขวด ส่วนน้ำบ่อตื้น น้ำบาดาล นำมาใช้ประโยชน์ในซักผ้า ล้างภาชนะ อาบน้ำ แปรงฟัน ประุงประกอบอาหาร ในกรณีที่น้ำประปาหยุดจ่ายน้ำเท่านั้น ผลการตรวจคุณภาพน้ำบริโภค จำนวน 24 ตัวอย่างพบว่า ร้อยละ 83.3 ของจำนวนตัวอย่างน้ำทั้งหมด ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานของกรมอนามัย จำแนกรายพื้นที่พบว่า ร้อยละ 93.7 ของจำนวนตัวอย่างน้ำในจังหวัดร้อยเอ็ด (16 ตัวอย่าง) คุณภาพน้ำไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน ร้อยละ 62.5 ของจำนวนตัวอย่างน้ำจังหวัดสระแก้ว (8 ตัวอย่าง) คุณภาพน้ำไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน โดยคุณภาพน้ำที่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน ได้แก่ แคลที่เรียกความขุ่น แมงกานีส สังกะสี ตะกั่ว แคดเมียม ซัลเฟต และของแข็งละลายทั้งหมด (TDS)

ผลการศึกษาคุณภาพน้ำบริโภคในพื้นที่ส่วนใหญ่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานแสดงให้เห็นว่าน้ำบริโภคใต้ดินอาจได้รับการปนเปื้อนจากสถานที่ทิ้งขยะชุมชนน้ำในพื้นที่อ่อนไหว เนื่องจากสถานที่ทิ้งขยะชุมชน ทั้ง 3 แห่ง ลักษณะพื้นที่รองรับขยะเป็นแบบเทกองและไม่มีการจัดการตามหลักสุขาภิบาลเป็นสถานที่ที่ก่อตั้งสถานที่ทิ้งขยะชุมชนมานานกว่า 5 ปี ส่วนใหญ่เป็นขยะชุมชน ลักษณะขยะ เป็นขยะเปียกและขยะทั่วไปที่ไม่ได้มีการคัดแยก โดยสถานที่ทิ้งขยะอยู่ห่างจากชุมชนในรัศมีระหว่าง 500 เมตร – 7 กิโลเมตร เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบพื้นที่ควรมีการสุ่มติดตามเฝ้าระวังคุณภาพน้ำใต้ดินอย่างต่อเนื่อง เพื่อทราบสถานการณ์คุณภาพน้ำใต้ดินที่อาจเปลี่ยนแปลงไปจนอาจเกิดผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน โดยต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงาน อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการวางแผนและบูรณาการการจัดการคุณภาพน้ำบริโภคในพื้นที่เพื่อคุ้มครองสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชน